

Наташа Булатовић
Библиотека града Београда, Београд
natasam.kis@gmail.com

Библиотеке православних манастира у Далмацији – сведоци очувања српског националног идентитета

Сажетак

Овај рад има за циљ да прикаже развој библиотека при српским манастирима у Далмацији у контексту друштвено-економских и културних прилика, као и да осветли улогу коју су оне имале у периоду од 14. до краја 20. века код српског становништва на овом простору. Манастири Крупа (код Обровца) из 1317. године, Крка (код Кистања) из 1350. и Драговић (код Книна) из 1395. године, представљају камене међаше српске културне, друштвено-економске, духовне и националне баштине у Далмацији, најзападнију тачку православља на Балкану. Сва три манастира имала су бурну историју, богату духовну делатност, вредне и драгоцене ризнице са реликвијама и вредним књигама. Посебно су занимљиви записи Вука Карацића, Герасима Зелића и Доситеја Обрадовића на књигама у овим библиотекама, турски фермани, рукописна јеванђеља, прве штампане књиге (нпр. *Октоих* штампан на Цетињу 1494. године), вредне богослужбене књиге (нпр. *Мокропољско јеванђеље*, јединствено и оригинално дело настало на простору православне Далмације). Битно је такође поменути да при манастиру Крка од 1615. године постоји богословија *Света три јерарха* те да је за потребе образовања у овом манастиру при богословији установљена и библиотека за ђаке и професоре. Поред историјата манастирских библиотека, овај рад би требало да укаже и на њихово актуелно стање, фонд, начин чувања грађе. Истраживање је извршено на основу архивске грађе, објављене литературе, али и личног увида и сведочанстава монаха и богослова који бораве у овим манастирима.

Кључне речи: манастирска библиотека, српски манастири Крка, Крупа, Драговић, православна Далмација, историјат